

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 347/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 1337/40, Nitra, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/163/2022 z 28. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, ako aj priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Nitra v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa proti žalovanému (Agroinštitút Nitra, štátny podnik) domáhal zaplatenia sumy 6 713,17 eur s príslušenstvom z titulu nároku nájomcu podľa § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka vybudovaním nového barového pultu v nebytových priestoroch žalovaného počas trvania nájomného vzťahu.

3. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 7C/307/2012 zo 14. júla 2020 žalobu zamietol.

4. Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 12Co/138/2020 z 30. novembra 2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

5. V rozhodnutiach súdov oboch inštancií bolo v podstatnom poukázané na skoršie krajským súdom vydané zrušujúce uznesenie sp. zn. 5Co/172/2013 z 29. januára 2014, v ktorom bolo konštatované, že sťažovateľov nárok je daný, pričom úlohou okresného súdu bolo posúdiť sumu tohto nároku ku dňu skončenia nájmu. V už citovanom zrušujúcom uznesení krajský súd vyslovil právny záver, podľa ktorého barový pult, od ktorého sťažovateľ odvodzoval svoj nárok, je súčasťou nebytového priestoru, a nie samostatnou hnutel'nou vecou, na podklade čoho si sťažovateľ musel byť vedomý toho, že má nárok na to, o čo sa predmet nájmu zhodnotil, a nie nárok na vrátenie vložených investícií.

6. Sťažovateľ podaním z 9. februára 2015 navrhol, aby súd ustanovil súdneho znalca z odboru starožitností, odvetvia nábytku, a to na účely určenia zostatkovej ceny barového pultu nachádzajúceho sa v priestoroch žalovaného, na podklade čoho okresný súd ustanovil súdneho znalca z odboru bytového zariadenia, odvetvia sektorového a kancelárskeho nábytku. Zo znaleckého posudku č. 10/2015 vypracovaného súdnym znalcom Ing. Jurajom Solčanským vyplynula zostatková hodnota hnutel'ných vecí v sume 8 505,23 eur.

7. Súdny znalec doručil 19. decembra 2018 doplnenie znaleckého posudku, v ktorom uviedol zostatkovú hodnotu hnutel'ných vecí, ktorá podľa neho zodpovedá zhodnoteniu predmetu nájmu.

8. Pred vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania okresný súd vyjadril predbežný názor, že znalecký posudok Ing. Juraja Solčanského nepreukázal sumu nároku uplatňovaného sťažovateľom, a preto mu poskytol možnosť doplnenia dokazovania dôkazom, ktorý by tento nárok preukázal. Sťažovateľ v reakcii na požiadavku okresného súdu 6. mája 2020 oznámil, že nepristúpi k vyhotoveniu znaleckého posudku, keďže zastáva názor, že uniesol dôkazné bremeno, pokiaľ ide o danosť nároku, ako aj jeho výšku.

9. Vo veci konajúce súdy na podklade uvedeného uzavreli, že sťažovateľ neuniesol dôkazné bremeno týkajúce sa sumy nároku, keďže znalecký posudok č. 10/2015 vypracovaný Ing. Jurajom Solčanským nepovažovali za dôkaz, ktorý by preukázal sumu nároku, vychádzajúc z názoru, že zostatková cena barového pultu ku dňu skončenia nájmu nemôže byť zároveň sumou zhodnotenia predmetu nájmu – nehnuteľnosti. Na tento záver nemalo vplyv ani to, že súdny znalec nemal spôsobilosť vykonať stanovenie sumy zhodnotenia predmetu nájmu. Súdny znalec bol totiž ustanovený na návrh sťažovateľa s ohľadom na to, že požadoval určenie zostatkovej hodnoty barového pultu. Súdny znalec vykonal doplnenie znaleckého posudku, ktoré bolo nepoužiteľné, a preto bola žalobcovi ponúknutá možnosť predloženia nového znaleckého posudku, čo odmietol.

10. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

11. V rámci dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) CSP porušenie práva na spravodlivý proces namietal v súvislosti s nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia, ktoré podľa neho nedáva odpovede na základné otázky podstatné a významné pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd podľa neho len nekriticky prevzal závery súdu prvej inštancie bez toho, aby sa riadne zaoberal odvolacími námietkami žalobcu. Bol toho názoru, že znalec do konania priniesol vedomosť strán sporu a súdu o tom, aká bola hodnota barového pultu ku dňu skončenia nájmu, bol toho názoru, že uniesol dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu výšky hodnoty, o ktorú sa zvýšila hodnota prenajatej veci. Sťažovateľ uviedol, že hodnota prenajatej veci sa zvýšila o hodnotu barového pultu, ktorú mal ku dňu skončenia nájmu. Nesprávny procesný postup sťažovateľ namietal

aj v tej súvislosti, že stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na účely posúdenia príslušnosti pribratého znalca do konania bolo žalobcovi doručené až 14. júla 2020, t. j. keď sa konalo pojednávanie, kde došlo k vyhláseniu prvoinštančného rozsudku. Vzhľadom na uvedené zastával názor, že mu nebol poskytnutý dostatočný priestor na zhodnotenie tohto listinného dôkazu a dôkaznej situácie. Napokon za vadu zmätočnosti sťažovateľ považoval aj to, že odvolací súd úplne opomenul zhrnúť obsah jeho vyjadrenia z 3. novembra 2020, ktoré bolo z jeho strany adresované súdu prvej inštancie v nadväznosti na výzvu, pritom nešlo o svojvoľné vyjadrenie, keď by sa dobrovoľne rozhodol reagovať písomne na podané vyjadrenie žalovaného. Nevidel dôvod na to, aby odvolací súd nereflektoval na jeho argumenty vo vyjadrení z 3. novembra 2020, pričom toto uvedené pasívne konanie odvolacieho súdu malo za následok, že bolo porušené právo na spravodlivý proces.

12. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 30. novembra 2021 zamietnuté. S odkazom na relevantné časti odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, ktoré sú v podstatnom zhrnuté v bodoch 4 až 9 tohto uznesenia, najvyšší súd konštatoval, že oba súde rozhodli zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom, pričom uviedli dôvody, ktoré ich viedli k rozhodnutiu o neunesení dôkazného bremena žalobcu, pričom dôvody ich rozhodnutí spĺňajú všetky náležitosti v zmysle § 220 v spojení s § 393 CSP. Odvolací súd sa podľa názoru dovolacieho súdu vysporiadal aj s odvolacou námietkou atakujúcou nepribratie súdneho znalca zo správneho odboru prvoinštančným súdom. Sťažovateľovi súd prvej inštancie umožnil predložiť nový znalecký posudok po tom, ako doplnenie znaleckého posudku súdnym znalcom vyhodnotil ako nepoužiteľné, no sťažovateľ predloženie znaleckého posudku odmietol.

13. K osobitnej námietke sťažovateľa o tom, že bolo povinnosťou súdu prvej inštancie pribrať do konania súdneho znalca z odvetvia, ktorý bol príslušný na zodpovedanie úlohy, najvyšší súd poukázal na bod 29 rozsudku krajského súdu, z ktorého vyplynulo, že znalecké dokazovanie bolo vykonané výlučne na návrh sťažovateľa, ktorý preukazoval výšku uplatneného nároku ako zostatkovú hodnotu barového pultu rekonštruovaného žalobcom. Až na námietku žalovaného súd prvej inštancie zisťoval, či do konania pribratý súdny znalec je odborne schopný zodpovedať predmetné ohodnotenie. V konaní po vypracovaní doplnenia znaleckého posudku vyšlo najavo, že súdny znalec nemá odborné znalosti, ktoré by spadali do odboru pôsobnosti na posúdenie okolností v zmysle námietky žalovaného, a preto sa sťažovateľovi otvoril priestor na predloženie znaleckého posudku, ktorý by zodpovedal skutočnostiam týkajúcim sa zvýšenia hodnoty predmetu nájmu. Sťažovateľ sa ale rozhodol, že od ďalšieho dokazovania upúšťa. Bol pritom názoru, že vykonané dokazovanie preukazuje výšku nároku dostatočným spôsobom. V časti namietanej vady zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bolo preto dovolanie odmietnuté podľa § 447 písm. c) CSP.

14. V rámci dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľ položil otázku, či súd je povinný pribrať do konania nového znalca *ex officio* v prípade, ak zistí, že dosiaľ pribratý znalec nie je spôsobilý z pohľadu odboru a odvetvia posúdiť zadanú otázku, a to postupom podľa § 207 ods. 1 CSP (Ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206 CSP, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Ak súd ustanovil viacerých znalcov, môžu vypracovať spoločný posudok.) v spojení s § 51a ods. 5 vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“ (Ak je posudok nejasný alebo neúplný, znalec sa požiada o doplnenie alebo vysvetlenie. Ak to nevedie k potrebnému výsledku, príberie sa iný znalec.)].

15. Najvyšší súd akcentoval Civilným sporovým poriadkom zakotvený presun procesnej iniciatívy na sporové strany a zdôraznil skutočnosť, že z citovaného § 207 ods. 1 CSP vyplýva, že súd ustanoví znalca do konania „iba“ na návrh strany sporu, takže aj keby si súd nebol istý odbornou stránkou prejednávanej veci, nemôže ustanoviť súdneho znalca z vlastnej iniciatívy, čo je prejavom predovšetkým koncepcie formálnej pravdy, v rámci ktorej súd vníma skutkový stav tak, ako mu ho prednesú strany sporu.

16. Najvyšší súd rovnako zdôraznil, že aj keď súd zvažuje výber vhodného súdneho znalca, do ktorého odboru posudzovanie skutkových okolností podľa vymedzenej otázky spadá, v predmetnej právnej veci s ohľadom na vykonanie znaleckého dokazovania na návrh sťažovateľa, akceptujúc zodpovedanie sťažovateľom položenej otázky súdnemu znalcovi, odbornosť súdneho znalca ustanoveného do konania zodpovedala odboru, do ktorého primárne posúdenie spadalo. Postupom podľa § 51a ods. 5 citovanej vyhlášky sa odstraňujú iba nedostatky v kvalite znaleckého posudku, ale nie nedostatky dokazovania okolností, ktoré neboli podstatné pre právne posúdenie veci. Dovolanie v časti nesprávneho právneho posúdenia bolo preto zamietnuté ako nedôvodné podľa § 448 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

17. Sťažovateľ namieta opomenutie rozhodujúcej skutočnosti, a to zmeny znaleckej otázky, ku ktorej došlo na pojednávaní 21. novembra 2017, keď súd prvej inštancie vydal uznesenie o odročení pojednávania na účely znaleckého dokazovania so zadaním otázky súdnemu znalcovi, aby stanovil, o čo sa zvýšila hodnota veci – predmetu nájmu v súvislosti s rekonštrukciou barového pultu. V nadväznosti na to nasledovalo doplnenie znaleckého posudku č. 10/2015, v ktorom súdny znalec konštatoval, že zostatková hodnota zariadenia zodpovedá zhodnoteniu predmetu nájmu. S odkazom na § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka zvyrazňuje skutočnosť, že nájomca môže požadovať po skončení nájmu protihodnotu toho, o čo sa zvýšila hodnota veci, a konštatuje, že znalecká otázka bola zadefinovaná správne.

18. Súd, ktorého povinnosťou bolo určiť znalca, zvolil znalca z nesprávneho odboru a odvetvia, čím porušil svoje povinnosti, ktoré mu určuje zákon a vyhláška. Sťažovateľ namieta, že z rozhodnutí vydaných v jeho veci vyplýva, že sa sankcionuje sťažovateľ neúspechom vo veci pre konanie *contra legem*, ktorého sa dopustil prvoinštančný súd, takže *de facto* dochádza k presunu zodpovednosti na sťažovateľa.

19. Podľa sťažovateľa bolo nevyhnutné uplatniť extenzívny výklad § 51a ods. 5 vyhlášky v časti „ak to nevedie k potrebnému výsledku, príberie sa iný znalec“, v nadväznosti na čo v spojení so skutočnosťou, že súd zodpovedá za výber kvalifikovaného súdneho znalca, bol *ex offio* povinný pribrať iného súdneho znalca, ktorý by bol kvalifikovaný na zodpovedanie otázky – o čo sa zvýšila hodnota veci – predmetu nájmu. Aj keď znalecký posudok bol vypracovaný nepríslušným súdnym

znalcom, uvedené nerevokuje dôkazný prostriedok – vyhotovenie znaleckého posudku so zadefinovanou znaleckou otázkou, ktorý bol stále „v hre“. Uvedeným spôsobom súd pripravil sťažovateľa o rovnosť zbraní, resp. odignoroval jeho právo, keď nevykonal správne ním navrhnutý dôkazný prostriedok.

20. Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie sťažovateľ odôvodňuje tým, že uplatňované procesné predpisy sú derivátmi základných práv, takže porušenie procesných predpisov *ipso iure* znamená aj porušenie základných práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka ústavnej neudržateľnosti odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu v kontexte zásadnej námietky o sankcionovaní sťažovateľa neúspechom vo veci pre konanie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu *contra legem* v súvislosti so zanedbaním ich povinnosti pribrať do konania kvalifikovaného súdneho znalca *ex offio*.

22. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

23. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd v reakcii na sťažovateľom namietané porušenie práva na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie zdôrazňuje, že právo na spravodlivé súdne konanie či právo na súdnu ochranu sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017).

24. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020).

25. Vzhľadom na už uvedené ambíciou ústavného súdu nie je hodnotiť, či dovolateľom uplatnené námietky zakladajú prípustnosť a dôvodnosť dovolania, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti dovolania (m. m. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). Úlohou ústavného súdu je posúdiť rozhodnutie dovolacieho súdu z toho pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v práve na spravodlivé súdne konanie, a teda či sú ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 197/2021). Ústavný súd je v súlade s čl. 124 ústavy nezávislým

súdny orgánom ochrany ústavnosti, čo sa v konkrétnych podmienkach výkonu právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (ústavná sťažnosť) pretavuje do ochrany základných práv a slobôd sťažovateľov.

26. Notorieta plynúca z rozhodovacej činnosti ústavného súdu je to, že ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neutržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

27. Vzhľadom na už uvádzané a s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti ústavný súd pristúpil k preskúmaniu, či sa najvyšší súd v napadnutom konaní ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľa, najmä s nosnou námietkou prednesenou v rámci dovolacieho konania týkajúcou sa povinnosti vo veci konajúceho súdu prvej inštancie *ex officio* pribrať iného súdneho znalca, ktorý by bol kvalifikovaný na zodpovedanie otázky – o čo sa zvýšila hodnota veci – predmetu nájmu. Ďalej uvedené dôvody vedú k záveru o ústavnej akceptovateľnosti odôvodnenia obsiahnutého v napadnutom rozsudku.

28. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd okrem iného skonštatoval, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa všetky kritériá na odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia odvolacieho súdu v spojení so súdom prvej inštancie je koherentná a ich rozhodnutia sú konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je podľa dovolacieho súdu aj dovolacia námietka sťažovateľa týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, lebo (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Podľa záverov dovolacieho súdu na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolací súd posúdil dovolanie aj z hľadiska ďalšieho

uplatneného dovolacieho dôvodu – nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Namietanými vadami zmätočnosti sa dovolací súd podrobne zaoberal v bodoch 11 až 26 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktorých obsah je sťažovateľovi známy, a preto ho ústavný súd nebude opakovať s tým, že ústavný súd považuje uvedené odôvodnenie a na základe neho vyvodené závery smerujúce k výroku za ústavne udržateľné.

29. Dovolací súd konštatoval, že z rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu vyplynuli podstatné skutočnosti, že už pred podaním návrhu na znalecké dokazovanie bol sťažovateľovi známy právny názor krajského súdu vyslovený v jeho zrušujúcom rozhodnutí o tom, že barový pult je súčasťou nehnuteľnosti – nebytového priestoru. Aj napriek uvedenému sťažovateľ navrhol vo veci vykonať dokazovanie súdnym znalcom z odboru bytového zariadenia, ktorého výsledkom mohlo byť iba zistenie zhodnotenia barového pultu ako hnuteľnej veci. K prijatiu záveru o unesení dôkazného bremena za týchto okolností mohlo dôjsť len na podklade znaleckého dokazovania, v rámci ktorého by súdny znalec hodnotil zvýšenie predmetu nájmu – nehnuteľnosti, ktorého súčasťou barový pult, od ktorého si svoj nárok sťažovateľ uplatňoval, bol. Sťažovateľ však aj napriek už uvedenému a skutočnosti, že ho okresný súd pred vydaním uznesenia o skončení dokazovania sám vyzval na predloženie súkromného znaleckého posudku na stanovenie hodnoty toho, o čo sa zvýšila hodnota predmetu nájmu, možnosť uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania sumy zhodnotenia predmetu nájmu – nehnuteľnosti nevyužil.

30. Procesná iniciatíva v oblasti dokazovania v sporovom konaní sa prijatím Civilného sporového poriadku takmer výlučne presunula na procesné strany. V príslušnom konaní je tak na žalobcovi preukázať, že si nárok uplatňuje dôvodne. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku výstižne poznamenal, že procesnej strane v kontradiktórnom konaní rozhodne nemôže byť priznané právo, aby súd procesným postupom *ex officio* (z úradnej činnosti) naprával pochybenia ňou navrhovaného znaleckého dokazovania, ktorým preukazuje skutočnosti, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú podstatné pre právne posúdenie veci.

31. Inak povedané, ústavný súd nespochybňuje formuláciu zadanej otázky, ktorej zodpovedanie v rámci znaleckého dokazovania bolo pre posúdenie uplatňovaného nároku rozhodujúce, a to zistenie sumy zhodnotenia predmetu nájmu. Náležité zodpovedanie tejto otázky si však vyžadovalo prihliadať na samotný predmet nájmu, ktorým bola nehnuteľná vec – nebytový priestor, ktorého súčasťou bol barový pult, v súvislosti s ktorým si sťažovateľ nárok uplatnil. Je zároveň nepochybné, že v rámci sťažovateľom navrhovaného znaleckého dokazovania súdnym znalcom, ktorého si sám vybral, bola otázka zhodnotenia predmetu nájmu determinovaná skutočnosťou zistenia zostatkovej hodnoty barového pultu rekonštruovaného žalobcom. Už s prihliadnutím na skutočnosti uvádzané v bode 27 tohto uznesenia a návrh sťažovateľa na vykonanie znaleckého dokazovania znalcom z odboru starožitností výsledok znaleckého dokazovania nebol spôsobilý zodpovedať otázku zhodnotenia predmetu nájmu – nehnuteľnosti. Len zodpovedanie tejto otázky bolo pritom spôsobilé viesť k záveru o unesení dôkazného bremena vo vzťahu k zhodnoteniu predmetu nájmu – nehnuteľnosti, ku ktorému došlo rekonštrukciou barového pultu ako súčasťou nehnuteľnosti.

32. Sťažovateľ si sám vybral osobu súdneho znalca, čo zodpovedá rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, na ktorú v ústavnej sťažnosti poukazuje a podľa ktorej osobu znalca navrhuje procesná strana alebo ho vyberá súd sám, pričom pokiaľ strana konkrétnu osobu nenavrhol

alebo bola namietnutá, súd sám určí osobu, ktorú poverí úkonom podľa § 206 alebo § 207 CSP (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/224/2021 z 13. decembra 2022).

33. Výklad § 207 ods. 1 CSP a § 51a ods. 5 vyhlášky poskytnutý najvyšším súdom (body 13 a 14 tohto uznesenia) a založený na zdôraznení procesnej zodpovednosti sporovej strany za iniciovanie znaleckého dokazovania a existencii koncepcie formálnej pravdy, v rámci ktorej súd vníma skutkový stav tak, ako je prednesený sporovou stranou, podľa názoru ústavného súdu nie je v konkrétnych okolnostiach veci popretím podstaty a zmyslu aplikovaných noriem.

34. Súdny znalec bol ustanovený na návrh sťažovateľa s ohľadom na to, že požadoval určenie zostatkovej hodnoty barového pultu, čo podľa jeho názoru dostatočne odôvodňovalo sumu zhodnotenia predmetu nájmu. Uvedený súdny znalec vykonal doplnenie znaleckého posudku, ktoré bolo pre toto konanie nepoužiteľné, pričom sťažovateľovi bola poskytnutá možnosť predloženia nového znaleckého posudku zameraného na zistenie zhodnotenia predmetu nájmu – nehnuteľnosti, čo napriek prvotnému súhlasu odmietol. Tieto skutočnosti *prima facie* vylučujú záver o tom, že došlo k sankcionovaniu sťažovateľa neúspechom vo veci a k prípadnému nezákonnému presunu zodpovednosti za neúspech zo súdu na sťažovateľa.

35. Už uvedené predbežné závery viedli ústavný súd k záveru o tom, že skutočnosti, ktoré sťažovateľ uvádza v ústavnej sťažnosti, neindikujú nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu a neumožňujú prijať záver, že v postupe najvyššieho súdu a ním vydanom rozhodnutí došlo k takým pochybeniam, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

36. Najvyšší súd v dôvodoch napadnutého rozsudku odpovedá na východiskové námietky uplatnené v dovolaní sťažovateľom v kontexte argumentácie o povinnosti súdu pribrať do konania súdneho znalca *ex offio* ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené.

37. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd, prihliadajúc na čiastkové závery, hodnotí námietky sťažovateľa o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2024

Miloš Maďar
predseda senátu